

*Martin Jonáš • Vladimír Skalský
Katarína Kožíková • Ľubomír Feldek
Ján Strakúšek • Naďa Vokušová
Katarína Ďurišová • Michaela Rosova
Eva Husáriková • Peter Lipták
Pavel Hajko • Mathej Thomka
Zuzana Jarmocká*

*Zuzana Chalupová • Vladimír Kavčiak
Ján Žolnaj • Miroslava Kulková
Vieroslava Svetlíková • Olga Feldeková
Ján Hriešik • Katarína Džunková
Ján Chlpka • Gaco Novomesský
Klára Babka • Monika Necpálová*

2016.

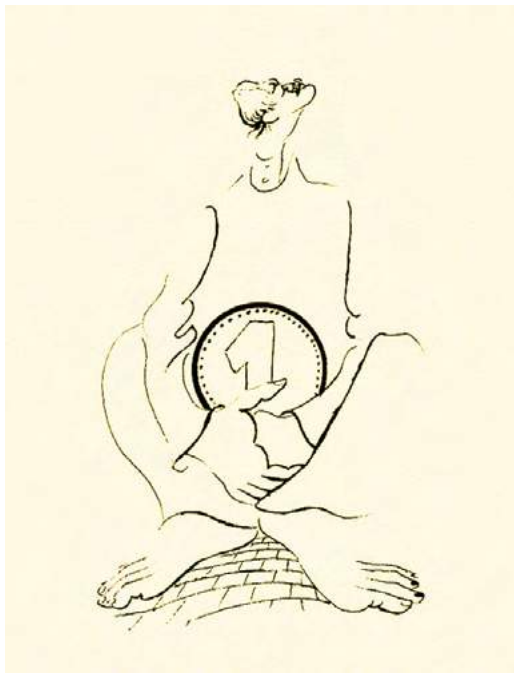
Práha

*Zuzana Chalupová
Katarína Džunková*

Vladimír Skalský

V rukách držíte kalendár, ktorý spája fenomenálne obrazy slovenských insitných maliarov z Vojvodiny v Srbsku, predovšetkým z Kovačice a Padiny, s textami slovenských spisovateľov, žijúcich v Prahe. Je to dialóg dvoch celkom odlišných, a predsa v čomsi intímne si blízkych slovenských komunit. Ako sú rôzne obrazy, tak rôzne sú i krátke eseje, z pera autorov rôznych generácií i poetík. Ako predseda Svetového združenia Slovákov v zahraničí, zastrešujúceho stovku najvýznamnejších spolkov z 23 krajín, mám z takéhoto projektu veľkú, naozaj veľkú radosť. Dielo vzniklo predovšetkým zásluhou Galérie Babka z Kovačice a Slovak World Network so sídlom v Prahe, a tiež zásluhou Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ktorý tento kalendár podporil.

Martin Jonáš (1924–1996.)

Dinar mora biti težak, crtez, 25 cm x 15 cm, 1991

Dinar musí byť ťažký, kresba, 25 cm x 15 cm, 1991

Dinar has to be heavy, drawing, 25 cm x 15 cm, 1991

January 2016

MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7

Začalo sa to vraj pri šachu a pod stolom. Až potom tie zlaté medaily so Salvadorom Dalím a Renatom Gut-tusom, tie zlatorytiny v Capri, tie desiatky maliarov a stovky výstav a tisícky obrazov a áno, aj mince, či skôr bankovky. Ale to až potom, najprv tie šachové figúrky, nad ktorými zasadli kdesi v kovačickom chotári stro-jársky zámočník a sedliak. Jeden sa opatrne priznal, že pred dvomi rokmi namaľoval olej. Druhý nebol prekvapený, ba vlastne naopak bol – pretože, ako sa priznal, on v rovnakom roku namaľoval akvarel. To bol rok, keď bombardovali Guernicu, Picassom vypálenú do svedomia sveta, keď sa zrútila vzducholoď Hin-denburg a v Prahe pochovali Masaryka. Martin Jonáš, najväčší z maliarov kovačických, mal vtedy trinásť a ešte nemaľoval, avšak už pod stolom vstúpil na bielom koni do brucha veľryby, už bolo rozhodnuté. Áno, pod veľkým otcovským stolom sa to stalo: V rozhovoroch v rodičovskom dome počúval som o ťažkej robote, videl som hlad a slabú úrodu – ale taktiež som sa naučil o význame šťastia. Bola to jeho škola. Dobré sa pamä-tám na tie ťažké odpočívajúce dlane visiace až pod stôl. Vidím ich dodnes a stále maľujem. Veľké upraco-vané dlane, veľké uchodené nohy a oranžová slnečnic a kukurice. A na ktoromsi aj minca. Len ju zasadiť do úrodnej zeme veľkej roviny a čakať. A vlastne, presne to spolu urobili. Zasadili bohatstvo.

Vladimír Skalský

Pozerám sa na obraz kovačickej svadby – a nevdojak sa mi vynára v mysli spomienka na návštevu v Kovačici.

Áno, hoci mám už svoje roky, ešte som to stihol, a vďaka pánovi evanjelickému seniorovi Jurajovi Šefčíkovi zo Senice sme – ja aj dcéra Katka – mali príležitosť zúčastniť sa na autobusovom zájazde do Kovačice. Katka tam spievala a ja som si zase pobesedoval s čitateľmi.

Na besede som dostal aj otázku, či je slovenské umenie svetové a bez váhania som na ňu odpovedal: áno.

Ved' kde inde by to áno zaznelo tak pravdivo ako v Kovačici, kam putuje celý svet, aby mohol obdivovať diela slovenských maliarov?

Dokonca mi tam pripadla aj nečakaná úloha prehovoriť v chráme! Na jazyk mi prišli slová z Lukášovho evanjelia: „Len čo Alžbeta začula Máriin pozdrav, dieťa v jej lone poskočilo!“ A potom som sa spýtal: „Či nie je úžasné, že Ján Krstiteľ a Ježiš Kristus sa poznali ešte skôr, než prišli na svet? Mám teraz podobný úžasný pocit: akoby sme sa aj my poznali už dávno – hoci sme sa stretli až dnes.“

Podobne by sa to stretnutie – stretnutie Slovákov zo Slovenska so Slovákami z Kovačice – dalo prirovnať k tej svadbe z obrazu Kataríny Kožíkovej.

Ved' každou svadbou sa z dvoch rodín stáva jedna – dvojnásobne veľká. Keď v Kovačici vyslovia slovo obec, nikdy vás nezabudnú upozorniť, že to slovo u nich znamená čosi väčšie, za tým slovom sa u nich skrýva celý okres.

Mne sa podobným spôsobom ako slovo obec zväčšilo po tej návšteve v Kovačici aj slovo Slovensko.

Lubomír Feldek

Ján Strakúšek (1926)

Sestry, ulje, 45 cm x 65 cm, 1999

Sestry, olejomalba, 45 cm x 65 cm, 1999

Sisters, oil painting, 45 cm x 65 cm, 1999

March 2016

MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Sklonené oči k výšivke, sediac oproti sebe, dívajú sa vlastne na seba. Sestry. Rovnaké, ale predsa každá úplne iná, každá s iným neznámym svetom v sebe, inými snami, túžbami, možno už i tajnými láskami. Ešte tu sedia blízko seba, vo svojej stále dievčensky útulnej izbičke. Ešte sa, keď zdvihnú zrak od zradnej ihly, neraz bez zjavnej príčiny rozosmejú tak, až sa rozkotúlajú po stole farebné špulky s niťami. I večer, keď zaspávajú v nepreniknuteľnej tme vo vysoko nastlaných posteliach, pozerajú sa na seba a šepkajú si, tichúčko, len tak, aby ich rodičia vo vedľajšej izbe ani v najmenšom nezačuli – o prežitom, krásnom, o boľavom i slastnom. Svoj smiech i plač zadúšajú ťažkými perinami. V týchto chvíľach si nevedia ani predstaviť, že by všetko mohlo byť inak. Že raz bude každá inde, možno zostanú veľmi vzdialené, každá v inom svete, s inými ľuďmi, na ktorých sa rady budú dívať cez deň pri práci i v noci v nepreniknuteľnej tme... Mám sestru. Život nás tiež odviaľ d'aleko od seba, zmenil nám každej meno, vyskúšal ako prísny telocvikár z mnohých kotrmelcov, podrásal rokmi i starosťami. Nie sme spolu už veľmi dlho. Stále však sedíme oproti sebe a dívame sa na seba. Očami svojho detstva, svojej bezstarostnej mladosti, očami našich tajomstiev, najmä však orieškovhnedými očami našej mamy a tými nebovomodrými, ktoré mal náš otec. Dnes očami mojimi a jej. Očami našich detí...

Nada Vokušová

Katarína Ďurišová (1931–2011)

Beljenje platna, ulje, 40 cm x 55 cm, 1998

Bielenie plátna, olejomalba, 40 cm x 55 cm, 1998

Fabric Bleaching, oil painting, 40 cm x 55 cm, 1998

April 2016

MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8

Na čo si spomeniem, keď vidím lúku? Na básne našej Maše. Na jej poludnie zelených jašteríc, na mlčanie hlíny a tráv. Na domov. A keď sa na tej lúke bieli plátno? Na inú poéziu, na poéziu v pohybe. Na malú Marinu, jej belehradské detstvo, detstvo u babičky, nedelňé cesty do kostola, keď sa dívala na ľudí, ako sa križujú prstami namočenými do svätenej vody a premýšľala – ak sa z nej napijem, budem svätá? Divotvorný svet tajomných rituálov, prvé hry s tieňmi na stenách a potom celá tá šíra krajina vonku... O niekoľko desaťročí neskôr Marina leží nahá na lúke, na tráve rozprávkovo zelenej, a pripomína si všetko, čo pochytala od srbských žien. Skúma telo rovnako, ako skúma zem, pretože jedno predsa patrí k druhému. A čo je to biele plátno? Je nič, je začiatok, nepopísaná stránka. Ako najčistejšia modlitba k slnku. Ideme, boso po tráve, hľadáme sa, v mlčaní hlíny a tráv. Dvíhame hlavy, modlíme sa – bielo.

Michaela Rosová

Eva Husáriková (1942.)

Kovačička devojka, ulje, 50 cm x 60 cm, 2001.

Dievca z Kovačice, olejomalba, 50 cm x 60 cm, 2001.

Girl from Kovacica, oil on canvas, 50 cm x 60 cm, 2001

May 2016

MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
25	26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5

Dostalo sa mi už dvakrát tej cti a radosti verejne sa zamyslieť nad maliarskou tvorbou Evy Husárikovej. V decembri 1998 som v Prahe spoluorganizoval výstavu maliarov z Kovačice. Vtedy som sa s Evou Husárikovou osobne zoznámil a strávil i v jej prítomnosti takmer dva dni. Druhá možnosť mi bola daná na vernisáži jej výstavy „Oberanie jabĺčok“ v septembri 1999 v Bratislave.

Tvorcovia tohto kalendára mi poskytli možnosť tretiu a ja si ju mimoriadne vážim. Obrazy Evy Husárikovej zdobia aj steny nášho pražského bytu. „Kozičky na streche“ považujem za najväčší poklad tejto skromnej zbierky.

A prečo práve Eva Husáriková? Vnímanie krásy v umení je záležitosť výrazne osobná, intímna a tajomná.

Jej obrazy vyjavujú pravdu o svete, ale aj o duši autorky iba tomu, kto ich vníma a cíti viac srdcom, než rozumom.

Pred obrazmi Evy Husárikovej sa mi chce spievať! To im dáva skutočný zmysel. Keď som jej to povedal, tak jej žiarili oči, usmievala sa a potichu mi odpovedala, že aj iní jej to už hovorili.

Všetko na jej obrazoch má dušu. Nie len krojované dievčiny, oblečené a vymalované „ako zo škatuľky“, ale aj kvitnúce jablone či fialové kvety bodliakov. Ba aj to mača vykúkajúce z konca múrika.

Ak spolu so mnou patríte k tým, ktorí vo svete okolo seba hľadajú dobrotu, láskavosť a pocit nevšednej sviatočnosti, tak na obrazoch Evy Husárikovej ich naisto nájdete.

Iskrivá, žiarivá, čistá a pritom veľmi prostá krása jej obrazov je pre mňa studničkou dobrej vody, vzácnejšej nad zlato. Je to voda živá! Osvieži, posilní, dodáva mi odvahu do ďalšieho žitia.

Peter Lipták

Pavel Hajko (1952.)

Petao iznad Panonske nizije, ulje, 40 cm x 50 cm, 2012

Kohút nad Panónskou nížinou, olejomalba, 40 cm x 50 cm, 2012

Rooster over the Pannonian Plain, oil painting, 40 cm x 50 cm, 2012

June 2016

MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Je noc, ktorú rozpíja iba najtemnejší spln posledných rokov a kužeľ svetla z okna maliara Pavla. Ten stojí uprostred obývačky, má pred sebou bielu plochu veľkú dvetisíc centimetrov štvorcových, olejové farby a nezachytiteľnú myšlienku.

Zdá sa mu, že o chvíľu namaľuje niečo obrovské, žiarivé ako matkino brucho, plné skrytého života, čosi veľké, osvetľujúce celú Dolnú zem.

Je neskoro po polnoci, čoskoro príde nedeľné ráno, mal by oddychovať, všetci by mali v nedeľu odpočívať. Ale jeho ruka sa pohne, špička štetca sa dotkne prázdneho plátna.

Presnými ťahmi sa okraje obrazu začnú premieňať. Vľavo sa týčia hory, také netypické pre Kovačicu, vpravo roviny narúšajú kopce ľahko premočeného sena. Krajiny prerastajú stromy troch ročných období. Len čas má na obraze hranice. A jeden dom. Dom, v ktorom sa Pavel narodil, dom v ktorom vzniká obraz.

Štetec kľže k stredu, preoráva spodnú časť obrazu, je to dobrá pôda, z ktorej sa čosi urodí. Pavel je sústredeným prostredníkom, nebrzdí, nepritláča.

Kúsok po kúsočku sa obrazom dvíha oranžová guľa, zaobľuje sa, rastie. Ak sa jej dá čas, zaplní celý priestor, zatieni hory. Jej žiara začína rozsvetľovať aj priestor izby.

Okamih nepozornosti a maliar naberie nesprávnu farbu. Hľadá miesto, kam by ju umiestnil, nič nie je náhodné, už-už nachádza vhodné miesto, keď ticho pretne nečakaný zvuk. Kikirikí.

Obraz je preťatý nepatriacim ťahom. Pavel by mohol byť zdesený, smutný, ba našťvaný, ale je skôr prekvapený. Je možné, že toto hľadal? Pretiahne líniu, intuitívne vyberá najzvláštnejšie farby a rodí sa niečo silné, hlasité a pestrofarebné, čo sa stáva pánom plátna.

Na obraze maliara Pavla začína vychádzať slnko. Kohút zakikiríka tretíkrát, jeho perie žiari všetkými olejovými farbami, zatína svoje pazúry do tekvice, až z nej vyrastú štyri rôznofarebné listy.

Pavel je spokojný, usmieva sa a tajne dúfa, že oranžové zore nepochádzajú z líšky, ktorá sa občas potuluje na obzore jeho obrazov.

Mathej Thomka

Zuzana Chalupová, (1925–2001)

Žetva, ulje, 45cm x 60cm, 1976

Žatva, olejomalba, 45cm x 60cm, 1976

Harvest, oil painting, 45cm x 60cm, 1976

July 2016

MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7

„Sadneme si, dni sú ešte dlhé,“ povie Laco a prestane kosiť obilie.

„Nie je na čo čakať. Pôda je vyschnutá, ako potiahnutá ľadom. Okrem toho, keď sa zastavím, tak sa už neodlepím z miesta,“ odpovie druhý kosiec Pavol. Hlboké vrásky medzi očami má zaliate potom. A predsa sa na chvíľu zarazí na tom, ako mu kosa brnkne o kus kameňa, až sa zaískrí.

„Ten kameň som ti poslala ja,“ zasmee sa Anča s kosákom ohnutá až po zem. Nezvládne sa ani narovnať, len sa rukou oprie o koleno.

„Tak kamene ti Anča hádže do cesty, čo si jej vyviedol?“ uškríňa sa Laco.

„Práve že nič,“ durdí sa Pavol.

„To je najhoršie, čo pre ženu môžeš urobiť.“

V tú chvíľu sa už pochechtávajú všetci, čo žnú dookola. Nedbajú na to, že ich od úsmevu zabolia popraskané pery. Len Pavol sa mračí a ďalej sa kymáca za svojou kosou. Je zo všetkých najstarší, vlastní telo s boľavými kĺbmi. Ani oči mu už tak neslúžia. Jedno má sivšie ako druhé, pripadá si ako slepý kôň, čo ťahá v mlyne žarnovy. Aj vo dne má takmer noc, takže slnko pre neho nikdy nezapadá, ale ešte rozozná, že Anča je dievča krv a mlieko. Koľko takých učil poznávať zrelosť klasov! Teraz na staré kolená je sám v úplne neznámom svete, kde je umieranie nepohodnosť, len práca ho pred ním ochráni.

„Tak ideme, rovno za nosom,“ vykrikuje len akoby pre seba, aby sa povzbudil. Nechtiac však popoženie i ostatných, dokonca si začnú pospevovať tie najdlhšie pesničky. Možno už na jeseň ich bude počuť i na svojom funuse, a možno tiež nie. Ešte jednu úrodu by si rád zožal.

Vladimír Kavčiak

Ján Žolnajt (1953)

Zaslužení odmor, pastel, 40 cm x 30 cm, 2012

Zaslužený oddych, pastel, 40 cm x 30 cm, 2012

Well-earned rest, crayon, 40 cm x 30 cm, 2012

August 2016

MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

„Tvoj svokor bude o pár dní oslavovať päťdesiatku. Vieš, čo to znamená. Na jar sa už budete starať o vlastné gazdovstvo,“ po-
znamená kyprá žena, keď odloží svoj kosák a unavene si sadne
na čerstvo zviazaný stoh. Od spievania a práce jej vyschlo v hr-
dle, ovlažuje sa vodou z čutory, hoci dnes to výnimočne nebola
ona, komu pri piesňach dochádzal dych.

„Mamka? Všetko bude zrazu úplne iné, všakže?“ Zuza si pri-
sadne, cez plece prehodí vrkoč a hľadá na Kovačicu, čo sa črtá
na konci poľa. Tenká blúzka sa jej v tej páľave lepí na prsia,
ktoré sú každým dňom ťažšie a plnšie.

„Iné? Práce bude viacej, ale budeš svojou vlastnou gazdinou.
Paňou domu. Ku nám budeš chodiť menej, ale tak to má byť,
Zuzanka. Tak to odjakživa býva. Syn preberá gazdovstvo otca.“

Dievčina nohou prehrabne horúcu úrodnú zem, ich Dolnú
zem, a ticho prehovorí: „Nemyslím to, mamka.“

Žena si mozoľnatými rukami zotrie spod čepca pot a zahľadí
sa na svoje dieťa, ktoré ešte pred pár rokmi bosými nohami s
výskotom naháňalo husi, a teraz tu sedí také dospelé. Akoby
ju zrazu uvidela celkom inak, po prvý raz. V tmavých očiach sa
jej striedajú pocity ako ročné obdobia a matka vie, že s prvý-
mi kvetmi rozkvitne jarou aj jej dcéra. Pohladí ju po vlasoch a
dievčina si položí hlavu na jej mäkké plece. „Zuzanka moja, iba
radosti bude viac. Iba radosti.“

Začne si hmkať akúsi starú pieseň ich kraja. Zuza zavrie oči,
počúva a necháva sa hriať. Slnkom, zemou, svojou mamou.
Láskyplne si hladká bruško.

Miroslava Kulková

Viera Sveltková, (1973)

Berba grožđa, ulje, 30 cm x 40 cm, 2012

Zber hrozna, olejomalba, 30 cm x 40 cm, 2012

Grape Harvest, oil painting, 30 cm x 40 cm, 2012

September 2016

MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Na krásnom kovačickom obraze je oberačka, ale ja som zo severu Slovenska, z Oravy, a tam sa nič také nedalo oberať.

A predsa, aj tam prišlo do reči hrozno.

Ako? To hádam najlepšie ukáže citát z mojej novej knižky Kým som šťastný.

Prešla zima, prichádzala jar, v Bratislave už možno premával aj propeler, ale na dvoroch Kráľovského Mestečka stáli ešte snehuliaci.

„Na juhu je preto skôr jar, lebo tam rastie hrozno,“ vysvetľoval Jakub svojej neteri Evičke. „V hrozne je víno a to víno všetko okolo seba rozohrieva.“

„A prečo aj u nás nerastie hrozno?“

„A načo? Ani ty nepiješ, ani ja nepijem – načo by nám bolo?“

O nejaký týždeň však aj zo snehuliakov v Kráľovskom Mestečku ostali iba kôpky snehu poprikryvané hrncami a Jakub Evičke povedal: „Evička, je čas. Budú snežienky.“

Tolko knižka. Zo snežienok sa síce víno nerobí – ale poslať pozdrav z kraja snežienok až niekde na Dolnú zem, do kraja vína, v tom mi nik nezabráni.

Olga Feldeková

Ján Hriešik, (1949)

Kovačički oktobar, ulje, 40 cm x 35 cm, 1988
Kovačičký október, olejomalba, 40 cm x 35 cm, 1988
Kovačica's October, oil painting, 40 cm x 35 cm, 1988

October 2016

MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
26	27	28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6

Kto vysvetlí, čo sú to farby. A čo je vlastne umenie. Keď sa z obmedzeného stáva neobmedzené, z konečného počtu siedmych tónov v oktávach vzniká hudba, z konečného počtu rýmových pozícií a slov vzniká zakaždým iná báseň a z pevne daného počtu farieb v spektre vznikajú odtiene a obrazy. Ale prítomnosť ľudského srdca, prítomnosť citu a prítomnosť Božej milosti oživujú konečný počet vecí a dodávajú im vôňu nebies nad hlavou. Dodávajú im krásu. Do inak všednej zmesi plátna, temperových farieb, štetca, vosku či laku sa nastahuje ako vrabce do štrbín v múre Krása.

A táto zvláštna súhra okolností, keď farby povznášajú ľudskú dušu, je trvalý znak kovačického maliarstva. Slovenská dobrota a talent sa tu naplno prejavili v cudzej zemi – ktorá prestala byť cudzou. Je osídlená slovenským srdcom a do slovenskej percepcie vstupuje vojvodinská rovina, šušťanie kukuričných klasov, farebnosť kvetín i srbské dejiny. A keď som na začiatku vravela o literatúre a hudbe – obrazy sa tu stávajú akoby ľudovou piesňou a rozprávkou.

Kovačická krajina, kde pastierov sprevádza soprán zvoncov, kostolíky sa lesknú uprostred dedín ako solné kryštály a klasy žitka syčia ako hady... Kovačická krajina, kde sa jagá na slnku kosa žencov ako ľudská slza... Kovačická krajina, buď požehnaná! A dvíhaj Slovensko, ak by raz zabudlo na tvoje najväčšie poklady: na lásku, krásu a dobrotu.

Katarína Džunková

Ján Čižpka, (1965)

Majka i čerka, ulje 35 cm x 45 cm, 2012

Matka a dcéra, olejomalba 35 cm x 45 cm, 2012

Mother and daughter, oil painting 35 cm x 45 cm, 2012

November 2016

MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

„Dej krávě do držky, ona ti dá do dížky.“ Tak hovorievali skúsené české malochovateľky rohatého dobytko o procese, ktorému sa dnes hovorí výroba mlieka. Ani slovenským nebola táto stará pravda neznáma. Dnešnej mládeži je to už jedno. Do držky môže dať mládež komukolvek, môže dokonca aj nedať, a mlieka jej vždy nadojí nejaká i celkom cudzia krava od susedov menom, čo ja viem, Billa, Hypernova... alebo hoviadko Tesco. Ba dokonca aj bujak Lidl! To mlieko bude, pravda, podľa toho aj vyzerat' a chutiť, ani masla z neho v drevenej mútelnici nenamútiš, ale obíde sa to všetko bez úmorného chystania pichľavého sena, bez nôh zalajnených od kydania hnoja, bez namáhavého ťahania za cecky. Mládeži zostane viac času venovat' sa svojim domácim maznáčikom – morčiatkam, angorským mačičkám, gaučovým mopslíkom, škrečkom, lasičkám, potkanom..., prípadne prechádzkam po meste s dogami veľkými ako stredné teľa, čo na posedenie zožerú viac než chudobná africká rodina za týždeň. Taký už je sveta beh a cval a jeden známy český básnik si o tomto všetkom myslí v rýmoch, že „svět se řítí do ďáblovy...“ nechcete radšej vedieť čoho. Lenže ten básnik, keď toto písal, bol starý chren a nikdy v živote sa mu nepošťastilo byť krásnym dievčaťom, za ktorým sa všetci na ulici obzerajú, bárs aj ono so sebou vláči na remeni akúsi celkom neužitočnú chlpatú potvoru. Takže tak.

Gaco Novomesský

*ten, ktorý ešte kosil, sušil, kydal,
ba aj za cecky ťahal, hoci dnes už nie*

Klara Babka, (1960.)

Zima, akril, 30 cm x 40 cm, 2012

Zima, akril, 30 cm x 40 cm, 2012

Winter, acryl, 30 cm x 40 cm, 2012

December 2016

MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
28	29	30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8

Jasně slová slnka zvrátajú sa v savane Afriky. Divoko búšia do bubnov s posolstvom koreňov zeme. Za ten čas u nás človečik bielych hôr a pláni počuje volanie. Kruždilom krúži po mape, počíta vrstevnice. Kováči tepú mu neposedné srdce zvona. Rytmus velí: Kadial? A už ho niet. Odvážna postavička píše si dokument. V okne chalúčky učupenej v striebornom ihličí plamienok sviečky vábi. Tí vnútri bdejú, čakajú už dlho. Sedem slivák uložili dcére do batôžka, keď jej nebolo inak pomoci len cestou do sveta.

Túlavé topánky prezula prvýkrát v meste miest – tam znelo toľko zvonov, toľko svetiel žiarilo v oknách, no nie každé svetlo hreje dušu. A ďalej zvú ju k sebe vlci... priatelia? Bosé nôžky tancovali s vílami až vryli brázdu do divej zeme. Stratená črievička hľadá nálezcu. Čižmy už voňajú prachom siedmych míľ. Aj z týchto vyrastie...? Ktosi ponúka jej krídla, aby ich za chvíľu zlomil. Zláka ju sladkosť citu, po ktorom ešte dlho topí sa bezkrídla v kvapke slzy.

Ľudský hlas v mraze chlácholí motýľa. Na dlani zbadá kvapky medu. V tej istej dlani, čo opantala ho neznámym pocitom istoty: Možno sa ďalej nelieta...? Zurčia mu v hlávke myšlienky. Na dlani brodí sa v pavučine čiar. Číta si jeho osud. Tu, stojac na križovatke ciest jeho ruky, vyveští zrazu osud svoj. Vari sa naozaj ďalej nelieta? Mapa sa nevyzná, kompas sa pomiatol. Len srdce tľie odpoveď. Anjeli trhajú periny, aby motýľovi vystlali mäkkým snehom cestu. Z neba sa sype páperie osudu.

Na druhej strane bielych vôd po kryhách drobčí dieťa. Maľuje matkine krídla, čo poslala s vločkami diaľavám slnka, odkedy rastie jej v duši nežná slnečnica. Polieva ju bozkami ľudskosti a dobrotou, ohrieva poslaním vlastných rúk. Pre oheň v krbe rodiny i svoj ľud.

Monika Necpálová

January 2016

February 2016

March 2016

April 2016

May 2016

June 2016

July 2016

August 2016

September 2016

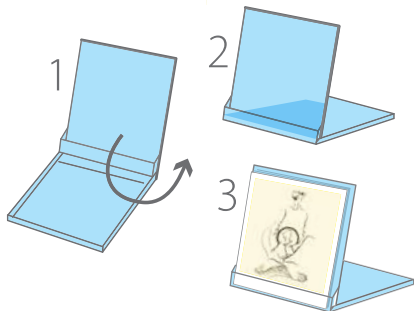
October 2016

November 2016

December 2016

translators:

Michaela Rosová (English)
Katarína Pucovská (Serbian)
Emil Charous (Czech)

design: Marija Popović

Pavel Babka,
zakladateľ
Nadácie Babka

Masarikova 65,
26210 Kovačica, SERBIA

+381 63 661 522

pavel.babka@babka.rs
www.babka.rs

Vážení milovníci umenia,

viani Republika Srbsko do svojej Národnej listiny nehmotného kultúrneho dedičstva, medzi svoje prvé elementy, zaradila aj Slovenské inšitné maliarstvo v Srbsku.

Odborníci z UNESCO, etnológovia, antropológovia, sociológovia... celosvetový fenomén tohto maliarstva vidia v skutočnosti, že malá slovenská enkláva po 212 rokoch oddelenia od materskej krajiny (Kovačica bola založená v roku 1802) nielenže zachováva vlastnú identitu, lež ju aj cez svoje maliarstvo, ako nesmierne cenné kultúrne dedičstvo, odovzdáva budúcim pokoleniam.

Tohtoročný CD kalendár po slovensky, česky, anglicky a srbsky vydávame v spolupráci so Svetovým združením Slovákov v zahraničí. Naša nadácia vybrala 12 maliarov žijúcich v Srbsku, ktorých materinský jazyk je slovenčina a Svetové združenie Slovákov v zahraničí zvolilo 12 autorov, ktorí žijú v Českej republike a materinský jazyk im je tiež slovenský.

So želaním všetkým nám spestriť každodennosť, združili sme 24 umelcov, výsledok držíte vo svojich rukách, s láskou Vám ho venujeme.

V nádeji, že Vám počas celého roka tento CD kalendár bude spríjemňovať dni, želám Vám úspešný rok 2016.